U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci navrhovatelky: **Z. P.**, o návrhu ze dne 5. 3. 2012 na přiznání finančního odškodnění za nedobrovolný lékařský zákrok (sterilizaci),

takto:

I. Návrh **se odmítá.**

II. Navrhovatelka **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Nejvyššímu správnímu soudu byl dne 7. 3. 2012 doručen návrh datovaný dnem 5. 3. 2012, jímž se navrhovatelka domáhá přiznání finančního odškodnění za nedobrovolný lékařský zákrok (sterilizaci), který byl proveden dne 27. 7. 1979 v okresní nemocnici ve Strakonicích paní doktorkou L. a paní doktorkou L. Navrhovatelka dále blíže uvádí některé okolnosti, za nichž byl zákrok proveden, a specifikuje rozsah újmy, který v důsledku sterilizace utrpěla (bolesti hlavy z důvodu nefunkčnosti vejcovodů, závrati, neplodnost). Navrhovatelka upřesňuje, že žádost podává na základě zvláštního zákona, který vydala vláda České republiky na finanční odškodnění za nedobrovolnou sterilizaci.

Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že správní soudy poskytují dle § 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo zvláštním zákonem. Správní soudy rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy správním orgánem, o ochraně proti nečinnosti správního orgánů, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu atd. (§ 4 s. ř. s.).

Správní soudy tak dle platných právních předpisů nemají pravomoc rozhodovat o finančním odškodnění za nedobrovolný lékařský zákrok. Tento nárok má

soukromoprávní charakter, neboť jeho vznik se odvíjí od toho, že bylo nezákonným způsobem zasaženo do osobnosti (tělesné integrity) ženy. K rozhodnutí o tom, zda osoba, u které byla provedena nedobrovolná sterilizace, má nárok na přiznání přiměřeného zadostiučinění v podobě peněžité náhrady, jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení (§ 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád), a to z titulu ochrany osobnosti dle § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. K projednání žalob ve věcech ochrany osobnosti jsou příslušné v prvním stupni krajské soudy [§ 9 odst. 2 písm. a) o. s. ř.].

Navrhovatelka se ve svém návrhu odvolává na „zákon schválený vládou České republiky“. K tomu je třeba poznamenat, že prozatím žádný specifický zákon týkající se odškodňování žen, u nichž byla provedena nedobrovolná sterilizace, přijat nebyl. Navrhovatelka patrně vycházela z informace, jež se objevila koncem února 2012 ve sdělovacích prostředcích. Tehdy Rada vlády pro lidská práva (tj. poradní orgán vlády) navrhla, aby vláda uložila příslušným ministrům zpracovat návrh mechanismu odškodnění žen, u nichž byla v minulosti provedena nedobrovolná sterilizace (viz http://www.vlada.cz/cz/ppov/zmocnenec-vlady-pro-lidska-prava/aktuality/rada-doporucuje-vlade-odskodnovat-nepravem-sterilizovane-zeny-93169/). Žádný zvláštní právní předpis, který by tuto otázku upravoval a svěřoval by pravomoc rozhodovat o ní správním orgánům, ovšem prozatím přijat nebyl. Pro tyto případy tak je k dispozici pouze obecný prostředek v podobě žaloby na ochrany osobnosti (viz shora).

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že navrhovatelka se domáhá rozhodnutí ve sporu, o kterém má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení. Proto návrh na základě § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítl.

Dle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Proto soud vyslovil, že navrhovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Navrhovatelka může do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení podat žalobu ke krajskému soudu.

Bude-li žaloba podána v uvedené lhůtě, platí, že občanské soudní řízení o ní je u soudu zahájeno dnem, kdy Nejvyššímu správnímu soudu došel odmítnutý návrh (§ 82 odst. 3 o. s. ř.).

V Brně dne 3. dubna 2012

JUDr. Josef Baxa
předseda
senátu